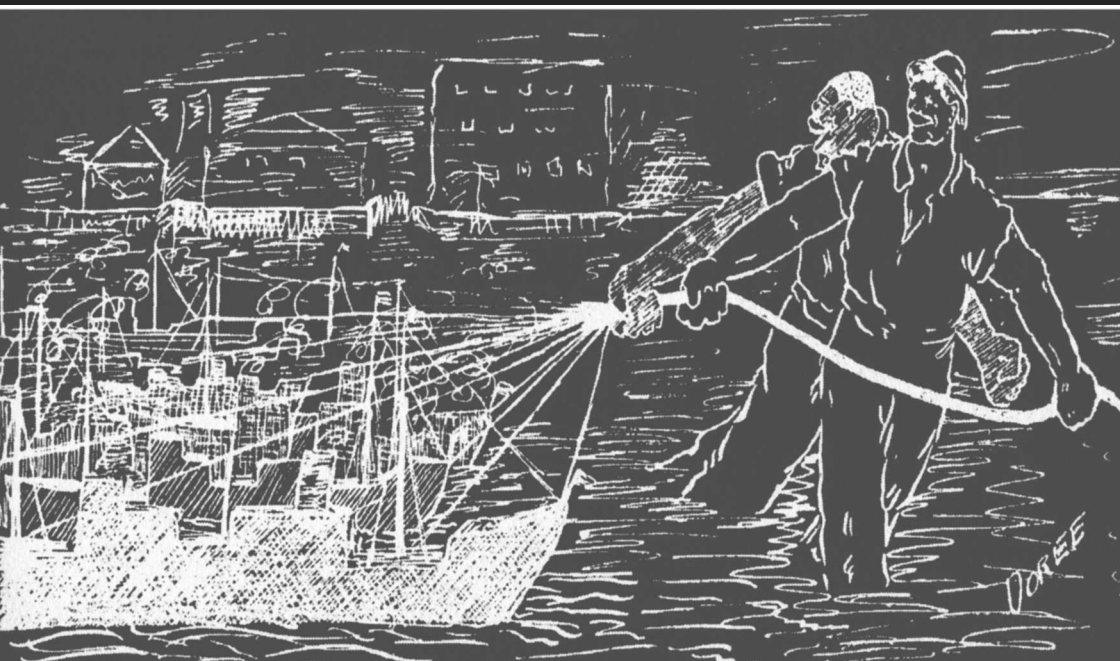

Kolektivně proti kapitálu a Mouvement communiste

Drž pevně, kámo, dostali jsme je!

Zkušenost odborů iww ve filadelfských docích
(druhé desetiletí 20. století)

Kolektivně proti kapitálu a Mouvement Communiste

***„Drž pevně, kámo,
dostali jsme je!“***

**Zkušenost odborů IWW ve filadelfských docích
(druhé desetiletí 20. století, USA)**

„Drž pevně, kámo, dostali jsme je!“

zkušenost odborů IWW ve filadelfských docích (druhé desetiletí 20. století, USA)

Vydala skupina Kolektivně proti kapitálu (ČR/SR)

Mouvement Communiste (FR/BE) v listopadu 2013.

protikapitalu.org ::: mouvement-communiste.com ::: facebook.com/protikapitalu :::
libcom.org/tags/kpk ::: libcom.org/tags/mouvement-communiste

kpk@protikapitalu.org

OBSAH

Úvod	5
Pozadí událostí	6
- Filadelfie	
- Přístav	
- Pracovní podmínky	
- Odbory	
IWW	9
- Založení a principy	
- Organizace IWW	
- Poprvé	
- Kampaně	
- Stávka v Lawrence, nový začátek	
Stávka v docích roku 1913	15
Růst (1913–1917)	17
Válka (1917–1918)	19
Návrat k normálu (1919 – 1920)?	21
Stávka z května/června 1920	22
Kontroverze (léto 1920 – zima 1921)	24
Konec	25
Local 8 jako zrcadlo IWW	27
Zkouška v podobě války	28
Nejčastější zkratky	31

ÚVOD

Před sto lety, 14. května 1913, byla ve filadelfských docích zahájena stávka, které se zúčastnily čtyři tisíce přístavních dělníků. O dva týdny později, 28. května, stávka skončila.

Proč si připomínat událost, k níž došlo před tak dlouhou dobou? Má to své důvody, tato stávka byla totiž v mnoha aspektech ilustrativní a ponaučení, která z ní plynou, jsou platná i dnes.¹ Některé její hlavní charakteristiky jsou:

- *Stávka byla vítězná a prolomila tíhu předchozí porážky z roku 1898.*
- *Chlubila se příkladným odhodláním a organizací svých účastníků tváří v tvář dopravním společnostem, majitelům lodí a policii.*
- *Svého času šlo o ojedinělý příklad sjednocení, které překlenovalo rasové a národnostní (a náboženské) rozdíly. Dvaapadesát procent dokařů bylo černé pleti, devětatřicet tvořili Poláci a Litevci a devět procent Italové a Irové. Byla to první stávka, která byla vedena na základě rovnosti, a její lídr Benjamin Fletcher (1890–1949), člen odborů Industrial Workers of the World (IWW, Průmyslový dělník světa), o nichž tato brožura pojednává, byl Afroameričan. V zemi, kde šéfové a stát systematicky využívali rasismus jako zbraň k rozbití jednoty dělnické třídy (a využívají ho dodnes), znamená skutečnost, že do stávky byli plně zapojeni ti nejutlačovanější, tedy Afroameričané, výjimečnou událost.*
- *Obyvatelé jižní Filadelfie (oblasti, v níž žila většina přístavních dělníků), včetně mnoha žen, stávku aktivně podporovali.*
- *Dokaři si vybojovali zvýšení mezd i kontrolu nad procesem najímání do práce. Pobočka IWW nazvaná Local 8 MTW (Maritime Transport Worker), která ze stávky vzešla, odmítla, v souladu se zásadami IWW, podepsat dohodu se zaměstnavateli a tomuto principu zůstala věrná po celou dobu své existence. Naproti tomu smlouva podepsaná odbory svým členům sice garantovala mnohé výhody, ale současně znamenala zřeknutí se práva na stávku po dobu svého trvání.*

Po ukončení stávky organizovala pobočka Local 8 kulturní život místních dokařů tak, aby se síla zrozená ze stávky nerozpustila v každodennosti práce v přístavu, při níž bylo pouto mezi dělníky děravé a nepravdělné. Nezapomeňme také, že od svého zrodu až do roku 1921 (vyjma roku 1918) oslavovala pobočka Local 8 výročí stávky zastavením práce a pochodem až 40 tisíc lidí.

Poté, co pobočka Local 8 konsolidovala svou moc v přístavu, organizovala námořníky, řidiče a dělníky a dělnice z cukrových rafinerií (továrny se nacházely

¹ Tato brožura dluží mnohé vynikající práci Petera Cola *Wobblies on the waterfront. Interracial unionism in progressive-era Philadelphia*, 2007, University of Illinois Press.

nedaleko přístavu) a pomáhala dalším filadelfským pobočkám (textilním dělníkům a dělnicím v TWIU – *Textile Workers Industrial Union* – 1000 a MTW 100, která organizovala námořníky).

Vstup USA do války v dubnu 1917 však znamenal změnu pravidel hry. Zatímco se Local 8 stala stejně jako celá organizace IWW obětí policejních razíí, zaujala k válce vyčkávající postoj a otevřeně se proti ní nepostavila. Poskytla tak americkému válečnému úsilí nejspolehlivější přístav pro přepravu zboží, výzbroje a munice na evropské bojiště.

POZADÍ UDÁLOSTÍ

Filadelfie

Filadelfie byla s 1,6 milionu obyvatel třetím největším městem Spojených států po New Yorku a Chicagu, druhým největším průmyslovým centrem za Chicagem a druhým největším přístavem po New Yorku.

Byly zde přítomné nejrozličnější průmyslové sektory: textilní průmysl (poskytoval třetinu pracovních míst), potravinářský průmysl, strojírenství, stavba lodí a lokomotiv. V průmyslu zde bylo dohromady zaměstnáno asi 250 tisíc pracujících.

S výjimkou společnosti Baldwin (výroba lokomotiv) a Cramp (loděnice), které zaměstnávaly kolem 10 tisíc dělníků, byla většina podniků střední velikosti (s pěti stovkami až jedním tisícem zaměstnanců). Druhým nejvýznamnějším sektorem ve městě bylo strojírenství, právě ono dalo Filadelfii přezdívku „dílna světa“, reprezentovaly ho středně velké podniky s kvalifikovanou pracovní silou. Třetím největším sektorem ve Filadelfii i v celých Spojených státech bylo bankovníctví. Ekonomické srdce města pak představoval přístav zaměstnávající 25 tisíc dělníků.

Přístav

Přístav zahrnoval čtyřicet kilometrů doků podél řeky Delaware a jejího přítoku Schuylkillu. Ačkoli se nacházel 120 kilometrů od oceánu, jednalo se o přístav, do něhož připlouvaly zaoceánské lodě. Vyváženy byly obiloviny, uhlí, ropa, ocel a produkty mechanizovaného průmyslu. Import představovala cukrová třtina, ovoce (banány, ananas) a bavlna.

Neexistoval zde jednotný přístavní orgán. V přístavu podnikaly desítky rozličných lodních společností (nehledě na bezpočet společností dokařských), což znamenalo značnou fragmentaci na straně šéfů. Organizace filadelfského přístavu vypadala následovně:

- Lodní společnosti dopravovaly a odvážely zboží na svých lodích.
- Sklady byly provozovány jinými nezávislými společnostmi.
- Vlastníci přístavních mol prodávali lodním společnostem práva na jejich použití (úměrně k době, po kterou zde lodě kotvily).

- Dokařské společnosti najímaly množství dělníků potřebných k vyložení a naložení nákladu.
- Železniční společnosti a provozovatelé silniční dopravy přepravovali zboží do konečné destinace nebo ho dováželi do přístavu.

Jedna společnost přitom mohla provozovat několik aktivit zároveň s výjimkou samotného nakládání a vykládání zboží z lodí.

Válečné námořnictvo USA mělo několik vlastních doků, ovšem i tak si muselo kupovat služby dokařských společností. Tři velké železniční společnosti Pennsylvania, Reading a Baltimore & Ohio provozovaly vlastní přístavy.

Pracovní podmínky

Ve Spojených státech počátku minulého století můžeme rozlišit *deep sea long-shoremen*, přístavní dělníky, kteří nakládali a vykládali zaoceánské lodě (ve Filadelfii jich bylo kolem 4 200, z nichž víc než polovinu tvořili Afroameričané) a *coastal long-shoremen*, dokaře operující s nákladem pro domácí obchod. Ti první podléhali obecně lepšímu zacházení než ti druzí. Práce v docích byla nicméně celkově charakteristická nejistotou pracovního místa. Zprv, námořní doprava byla vzhledem k různorodosti přepravovaného zboží z povahy nepravidelná. Zadruhé, když je náklad vyložen nebo naložen, práce přístavního dělníka tím jednoduše končí.

Z toho vyplývá, že období nezaměstnanosti byla střídána obdobími s pracovními dny delšími než 12 hodin. Přístavní dělník neměl pracovní smlouvu, mohl být najat na pár hodin, na den nebo na dobu, než bude loď naložena (což vzácně znamenalo více než pět dní). Když byl najat, musel být v přístavu, ale nebyl placen za dobu, kdy musel čekat na zpožděnou loď. V přístavu existovalo jádro stálých dokařů, obecně to byli ti nejzkušenější (veškerá práce v přístavu byla manuální), kteří pracovali pořád pro jednu a tutéž společnost, a mohli tak ovlivnit přednostní najímání dalších spolupracovníků. Nebyl-li v přístavu dostatek práce, přesouvali se dělníci do jiných sektorů: do rafinerií cukru nebo do stavebnictví. Naopak během období, kdy průmyslová výroba slábla, proudily do přístavu tisíce lidí hledajících práci, jakkoli nejistou, což pochopitelně zvyšovalo konkurenci mezi pracujícími a dovolovalo dokařským společnostem tlačit mzdy dolů.

Najímání probíhalo třikrát denně: v sedm hodin ráno, v jednu odpoledne a v sedm hodin večer. Každá společnost měla své místo na Delaware avenue, tepně vedoucí podél doků, a na něm dělníky vybírala. Dělníci stáli v soustředných kruzích, jejich jména byla vyvolávána jedno po druhém. Snadno si představíme tlačenici, když už zbývalo jen pár posledních volných míst. Poté, co se vybralo složení směny, nechávaly dokařské společnosti dělníky často čekat na místě a doufat, že bude potřeba další pracovní síly. Dělníci si čas krátili v blízkých barech, kde popíjeli alkohol, což spolu s namáhavou prací v nebezpečných podmínkách vedlo k velmi častým pracovním úrazům.

Když se však dokařům poštěstilo a dostali práci, trable jim rozhodně nekončily. Lodařské a dokařské společnosti měly zájem vyložit a naložit náklad co nejrychleji,

takže dělníky tlačily k výkonům na hranici fyzických možností (mechanizace práce byla minimální). Výjimkou nebyly více než dvanáctihodinové směny několik dnů za sebou. Neexistovala pravidla bezpečnosti práce ani dostupná lékařská péče v případě nehody: bylo to vykořisťování ve své obnažené podobě. Systém fungoval, protože dokaři byli nejlépe placení námezdní pracující ve Filadelfii (vyjma vysoce kvalifikovaných dělníků v mechanizovaném průmyslu). Plat filadelfských dokařů (30 centů za hodinu) se pohyboval mezi platy v přístavech New York a Boston (35 centů) a Baltimore a Newport News (20 centů).

Odbory

Na východním pobřeží USA byly hlavními dokařskými odbory ILA (*International Longshoremen's Association*) patřící pod AFL (*American Federation of Labor*), jejíž "principy" sdílely. Vzhledem k místním podmínkám se však pobočky ILA lišily v postoji k afroamerickým dělníkům:

- V Baltimoru, Norfolku a Hamptonu byly odbory ILA jen pro bílé.
- Pobočka ILA v New Orleans byla otevřená i Afroameričanům. Na rozdíl od IWW však byla motivace čistě pragmatická. Černí přístavní dělníci zde totiž představovali téměř polovinu pracovní síly, takže bylo nemyslitelné cokoli organizovat bez nich. Navíc, pokud byli organizováni v odborech, nestávali se stávkokazi.
- Ve Filadelfii odbory ILA neexistovaly.

Stávku filadelfských dokařů z roku 1898 vedly odbory ISU (*International Seamen's Union*), které byly vůči AFL nepřátelské. Nepřežily však porážku stávky.

Protagonisté IWW Woolman, Turner, Charles Plunkett, Arthur Caron, John T. Sullivan, 1914

IWW

Založení a principy

Smyslem této publikace není podat vyčerpávající pohled na historii, teorii a praxi IWW, nýbrž spíše jen načrtnout principy, akce, vítězství a porážky, abychom pochopili zázemí stávků dokařů z května 1913. Po přípravné konferenci v lednu 1905 v Chicagu se 27. června téhož roku odehrál v témže městě ustavující kongres. Dostavilo se celkem 203 delegátů z celých Spojených států reprezentujících 43 organizací,² které zahrnovaly veškeré možné tendence od socialismu přes anarchismus až k syndikalismu. Spojovalo je odmítnutí odborů AFL, vedených Samuelem Gompersem, které představovaly centrum pro *craft unions*,³ korporativismus a zřeknutí se nekvalifikované pracovní síly, tedy především nových imigrantů a obecně i afroamerických dělníků.

Naproti tomu v očích IWW tvořili nekvalifikovaní pracující vzhledem k vývoji moderního kapitalismu většinu dělnické třídy, bylo je tedy nutné organizovat spolu s kvalifikovaným dělníky. Protože podle IWW „*dělnická třída nemá žádné společné zájmy s třídou zaměstnavatelů*“, bylo nezbytné organizovat všechny dělníky a dělnice bez rozdílu v jednom společném orgánu, ve *one big union*. Jednalo se o pokus překonat separaci mezi ekonomickým a politickým bojem, ačkoli značná část militantů IWW, zatímco byli členy politických organizací, politiku odmítala (ve skutečnosti šlo o odmítnutí parlamentarismu). V IWW tak našli dveře dokořán všichni bez rozdílu rasy, náboženství, pohlaví nebo národnosti.

Odbory IWW tak měly vlastní, specifické principy a touhu uplatňovat jinou praxi než třídní kolaboraci, kterou ztělesňovaly odbory AFL,⁴ od začátku se však potýkaly s nevyvážeností, pokud jde o členství. Polovinu jejich základny představovala organizace WFM (*Western Federation of Miners*), dynamické odbory s 27 tisíci členy, které organizovaly horníky těžící měď, olovo a stříbro v dolech Skalistých hor (Montana, Idaho, Utah, Colorado). Vzhledem k agresivním šéfům, jimž musela čelit, si tato organizace osvojila metody přímé akce a neostýchala se použít ani násilí. V čele IWW stály od počátku dvě vůdčí osobnosti: Vincent Saint-John a William „Big Bill“ Haywood. Dále se do IWW přidaly odbory ALU (*American Labor Union*) s 16 tisíci členy (reálně byl ovšem počet jejich členů mnohem menší), které vznikly jako sesterská organizace WFM sdružující dělnice a dělníky, kteří nepracovali v dolech Skalistých hor, *United Metal Workers* se třemi tisíci členy, *United Brotherhood of Railway Employees* s dvěma tisíci členy⁵ a *Socialist Trade and Labor Alliance* vedená Danielem De Leonem, která IWW

² Existují různé informace o tom, do jaké míry byli delegáti reprezentativní a kolik členů na chicagské konferenci zastupovali.

³ AFL nejenže odmítala organizovat nekvalifikované, ale kvalifikované organizovala podle „řemesla“ („*craft*“), takže na jednom pracovišti mohlo být vícero poboček patřících pod AFL.

⁴ IWW o AFL mluvili posměšně jako o Americké separaci práce (*American Separation of Labor*)

⁵ Odbory UBRE byly založeny roku 1898 ve Winnipegu na zbytcích ARU (*American Railways Union*), což byly první odbory organizující všechny dělníky na železnici v jedné organizaci. UBRE měly svou základnu

poskytla 1 450 členů. Význam WFM v prvních letech existence předurčil obraz IWW jako organizace zapojené do násilných konfliktů, což však rozhodně neodpovídalo jejich všeobecné praxi v jiných oblastech.

Organizace IWW

Odbory IWW byly organizovány do třinácti průmyslových federací zastřešených výborem GEB (*General Executive Board*) sídlícím v Chicagu. Členové GEB byli voleni na kongresu a během volebního období podléhali kontrole, aby byla zajištěna kontinuita jeho usnesení. Výbor byl zodpovědný za publikování celonárodních tiskovin ve vícejazyčných mutacích jako například týdeníku *Solidarity* a bezpočtu brožur, taktéž v mnoha jazycích. Každou federaci tvořily *Locals* (pobočky organizované teritoriálně nebo výjimečně podle pracoviště). Bylo-li v daném městě příliš málo členů, byla pobočka společná různým federacím. Někde mohla být Local (pobočka) dále rozdělena podle specifických funkcí na *Branches* (sekce).

Odbory IWW byly charakteristické absencí stálých členů, kteří by dlouhodobě „vedli dílny“. Stálí členové fungovali podle principu rotace funkcí, měnili pozice, profese nebo města podle momentálních potřeb boje. Druhou charakteristikou IWW totiž byla existence centrálního tělesa agitátorů/organizátorů, kteří se pohybovali po celých Spojených státech (a dokonce i v Kanadě), pokud si je vyžádala některá z místních poboček. Jejich počet se pohyboval kolem stovky a proslavili se především během velkých konfliktů ve městech Lawrence (leden–březen 1912) a Paterson (březen–červenec 1913). Mezi nejproslulejší patřili William „Big Bill“ Haywood (1869–1928), „Rebel Girl“ Elizabeth Gurley Flynn (1890–1964), Arturo Giovannitti (1884–1959), Carlo Tresca (1879–1943) a Joey Ettore (1885–1948). Tito centrální organizátoři často zastupovali organizátory místní a putovali z místa na místo.

Jejich existence nebyla výsledkem teorie IWW, nýbrž zrcadlila sociální podmínky USA své doby (dlouhá období nezaměstnanosti nutila dělníky cestovat a hledat práci, bojovní šéfové neváhali zaměstnance masově propouštět atd.) a potřebu čelit represi, vyhazování a zapisování aktivistů na „černou listinu“. Redukovat IWW na jádro agitátorů odcizených od „usazených“ militantů však není možné, jelikož přesuny z jedné kategorie do druhé byly běžné. Pokud se však někdo stal „celonárodním“ agitátorem, byl jeho následný návrat do práce téměř nemožný.⁶

---

na západě Kanady. Jejich sesterská organizace v USA byla založena roku 1901 v Oregonu G. Estesem. ARU organizovala až 150 tisíc železničních dělníků všech profesí napříč Spojenými státy. Známost se stala vítěznou stávkou proti *Great Northern Railway* v srpnu 1893 a porážkou ve stávce v Pullmanově továrně na výrobu vagonů v Chicagu v létě 1894, během níž ARU odstartovala solidární stávku 250 tisíc dělníků na americkém Západě. Po stávce bylo sedm lídrů ARU včetně E. Debsa uvězněno. Debs (1855–1926) ve vězení objevil Marxovy práce a vstoupil do Socialistické strany, za kterou celkem šestkrát kandidoval na prezidenta. Patřil také k zakládajícím členům IWW. Když v roce 1912 Socialistická strana zakázala duální členství v IWW a Socialistické straně, vystoupilo z ní 40 tisíc členů včetně Haywooda. Debs naopak opustil IWW, nicméně s IWW nadále udržoval kontakty, zejména s Haywoodem.

⁶ Agitátoři/organizátoři nebyli specifikem IWW, měla je i AFL.

Podle puntičkářských stanov fungovaly odbory IWW na základě federalismu. Decentralizace pochopitelně pomáhala vyhnout se korupci a byrokracii, ale také to znamenalo, že unifikace, homogenizace a vzdělávání byly obvykle ponechány na místní iniciativě nebo se jednoduše redukovaly na prosté vyjádření souhlasu se základními principy organizace. Ještě problematičtější momentem byla nicméně (s několika výjimkami, které představovala například též filadelfská pobočka Local 8) neschopnost IWW udržet stálé členstvo a těžit, jde-li o počet členů, z úspěšných stávek. Ilustrativní je příklad stávky v Lawrence, té se zúčastnilo 25 tisíc dělnic a dělníků, počet členů IWW však zůstal po stávce zhruba stejný jako před ní, tedy kolem stovky členů.

Poprvé

IWW se zrodili na konci cyklu dělnických bojů, který byl charakterizován nástupem nekvalifikované práce v masovém měřítku. Léta, která následovala, byla až do roku 1909 složitá. Nadšení, které dalo organizaci vzniknout, sice ovlivnilo pracující i mimo vlastní řady IWW čítající 60 tisíc členů, ale k dělnickým bojům docházelo méně často. Na důležitosti tedy nabraly interní debaty.

Roku 1908 tak odbory IWW vyloučily militanty sympatizující s Danielem De Leonem,⁷ tedy členy SLP (*Socialist Labour Party*), a to na základě faktu, že na IWW nahlíželi pouze jako na odborovou část vlastní politické strany a jinak se soustředili na politickou (tedy parlamentní) činnost.

Zatímco byli Haywood a Saint-John ve vězení, snažilo se vedení WFM v čele s C. Moyerem vtisknout IWW větší důraz na počet členů a konsolidovat zisky IWW. Nelíbil se jim navíc anti-politický izolacionismus organizace. Když se jim svůj směr nepodařilo prosadit, velká většina členů WFM⁸ řady IWW opustila, což organizaci značně oslabilo početně (počet členů IWW klesl na 40 tisíc) i finančně.

Zatímco IWW zůstávali aktivní v průmyslových střediscích na východě, upřeli současně pozornost na americký západ, kde se snažili organizovat sezonní pracovníky v lesnictví (nejprve na severovýchodě, posléze v Arkansasu a Louisianě), sběrače ovoce (Kalifornie) a zemědělské dělníky (Velké pláň). Aniž bychom se snažili o vyčerpávající popis, pokusíme se nastínit zapojení IWW do dělnických bojů této doby: 1906, Goldfield (Nevada) – stávka hotelového personálu podporovaná horníky; 1906, Youngstown (Ohio) – stávka dělníků ve slévárnách; 1907, Skowhegan (Maine) – stávka tří tisíc dělníků z textílek; 1907, Portland (Oregon) – stávka tří tisícovek dělníků pracujících na pilách; 1907, Bridgeport (Connecticut) – stávka 1 200 zaměstnanců American Tube; 1907, Goldfield (Nevada) – tři měsíce dlouhá stávka horníků a hotelového personálu; 1908, Detroit (Michigan) – stávka šesti stovek dělníků v továrně Studebaker; 1908, Schenectady (New York) – stávka tří tisíc dělníků General Electric (byla to první okupační stávka v historii USA); 1908, Virginia, Hibbing (Minnesota) –

⁷ Daniel De Leon (1852–1914) označil během polemiky, která vedla k jeho vyloučení, IWW za bandu vandráků.

⁸ V roce 1911 se WFM připojila k AFL.

hornická stávka;1909, McKees Rocks (Pensylvánie) – stávka ve slévárnách Press Steel Car, trvala 11 týdnů a po její porážce následovala tvrdá represe.

Poslední zmíněná stávka je důležitá nejen kvůli násilným konfrontacím s policií, Národní gardou a pinkertony, ale též kvůli tomu, že poukázala na rozkol mezi kvalifikovanou pracovní silou (rodilými Američany) patřící k AFL a nekvalifikovanými dělníky (imigranty) organizovanými v IWW. Stávka byla přes vynalézavou taktiku IWW oslabena a nakonec odsouzena k porážce jednak tím, že se kvalifikovaní dělníci rychle vrátili (podle instrukcí AFL) zpět do práce, jednak tím, že mezi kvalifikovanými a nekvalifikovanými dělníky stála propast vzájemného nepochopení.

Kampaně

Mezi lety 1909 a 1912 vedli IWW na veřejných prostranstvích amerických měst kampaň za svobodu projevu. Aby se zviditelнили a dosáhli na dělníky i mimo pracoviště, vystupovali militanti IWW na ulicích a náměstích na dřevěné bedýnky, *soap boxes*, a snažili se kolemjdoucí oslovit často plamennými proslovly. Tyto aktivity přirozeně vedly, obzvláště na Západě (Kalifornie, Oregon, Washington), k uvěznění řečníků, bití a měsícům stráveným za mřížemi. Organizace tak musela nastartovat kampaně za propuštění zadržených soudruhů. Aby toho dosáhli, spojili se IWW s liberálními právníky a pokrokovým křídlem rozličných demokratů. Na jedné straně tím díky obecné popularitě dosáhli vytvoření jisté záchranné sítě, na druhou stranu tak byly podpořeny nebezpečné iluze o americké demokracii.

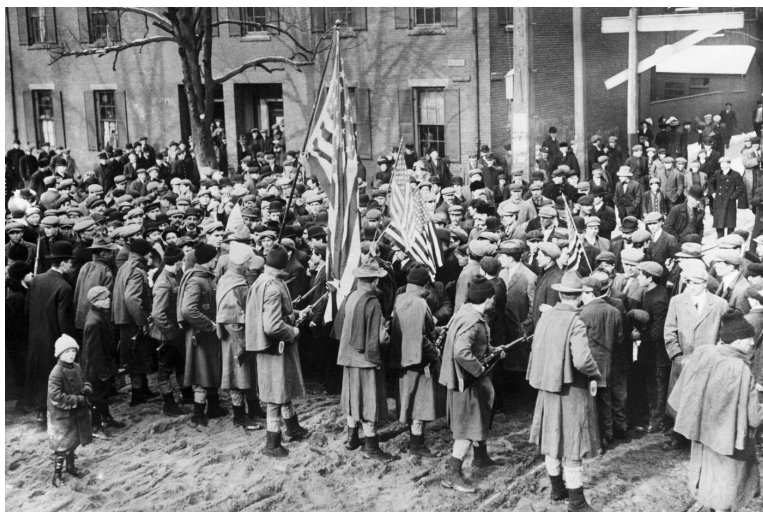

Militanti v poutech. J. Caruso, Joseph J. Ettor, A. M. Giovanitti

Militantům IWW můžeme jen vzdát hold za jejich odvahu a sebeobětování, když systematicky konfrontovali represi ve městech, kde místní správa, policie a justice stály bez skrupulí proti nim. Mnozí byli během kampaní doslova zmasakrováni policijy, mnoho jich bylo zavražděno nebo doživotně zmrzačeno. Můžeme ovšem také zpochybnit taktiku, kdy byli výteční aktivisté posíláni, aby hnili ve vězení, místo toho, aby pomáhali organizovat stávky a byli nápomocní dělníkům v jejich bojích na pracovišti. Fakt, že se těchto kampaní účastnily tisíce militantů, ukazuje, že tato strategie nebyla nařízena vedením (například s cílem roztočit kruh provokace - represe), ale ilustruje, že šlo o něco silně pociťovaného a obecně sdíleného. Tyto oběti a mučednictví musejí být nicméně nahlíženy především ve světle své efektivity, a ta nebyl nijak valná. Tuto tendenci lze snad částečně vysvětlit tím, že mnoho militantů bylo v minulosti ovlivněno křesťanstvím a mohli sdílet touhu být dokonalými a příkladnými ve všem, co dělali.

Stávka v Lawrence, nový začátek

Stávka v Lawrence (stát Massachusetts) je poměrně dobře známá. Odehrála se mezi 25. lednem a 12. březnem 1912 a na začátku se do ní zapojilo 25 tisíc pracujících (mužů i žen), k nimž se později přidalo dalších 15 tisíc z dalších továren zpracovávajících vlnu. Z hlediska IWW šlo o velké vítězství (stávka byla úspěšná, požadavky byly splněny), které zvýšilo popularitu IWW uvnitř dělnické třídy a zastavilo pokles počtu členů. IWW dokázali, že mají kapacitu organizovat dělnickou třídu tvořenou z valné většiny ženami a skládající se z dvaceti národností (většina dělníků a dělnic nehovořila anglicky), odolávat represi a provokacím, pohotově se během stávky přizpůsobovat

Pušky proti stávkujícím. Lawrence, 1912

okolnostem, přijmout o nedělich opatření, aby se zabránilo pondělnímu nástupu do práce, a že si umějí naklonit tisk (zejména v případě hromadných přesunů dětí stávkujících pryč z města k dočasným pěstounům, kteří se jich ujali, aby stávkou podpořili). Tohoto úspěchu IWW naneštěstí nedokázali plně využít, a to dokonce ani v samotném Lawrence, a počet jejich členů se nezvýšil.

Povzbuzeni úspěchem z Lawrence se IWW pokusili použít totožné metody boje během stávky v textilkách v Patersonu (stát New Jersey), která se odehrála mezi 8. březnem a 11. červencem 1913. Co se týče podmínek vykořisťování a počtu pracovišť tam byla podobná situace, ovšem neexistovala zde předchozí zkušenost s odbory a stávkami a byla zde méně národnostně rozmanitá pracovní síla. Aby získali podporu dělníků a obecné sympatie veřejnosti, uspořádali IWW, vedeni Haywoodem, Trescou, Lessigem a Gurley-Flynn, několik velkých demonstrací ve 30 kilometru vzdáleném New Yorku. Podařilo se jim na svou stranu získat socialistické intelektuály (např. Eastmana) a radikální demokraty (Johna Reeda) a 7. června 1913 dokonce uspořádali divadelní představení v Madison Square Garden, v němž stávkující vysvětlovali svůj boj.

Na rozdíl od Lawrence ovšem v Patersonu zareagovali šéfové společně neprodleň a těžili přitom z podpory místního tisku a samosprávy. Okamžitě organizovali

Stávka v Patersonu, 1913

provokace stávkokazů. Výroba byla částečně přesunuta do továren v Pensylvánii. IWW se pokoušeli vzdorovat nenásilně, aby dokázali, že obvinění místního tisku, který je označoval za vrahy, jsou lživá. Navíc zaujal stát New Jersey ke stávce zcela nepřátelský postoj. Jednalo se o velmi dlouhou, příliš dlouhou stávku, která nakonec ztratila svou hybnou sílu a byla poražena.

Ještě předtím, zatímco stávka v Patersonu ještě žila, přitom vypukl boj filadelfských dokařů.

STÁVKA V DOCÍCH ROKU 1913

Stávka filadelfských dokařů, stejně jako tomu bývá u stávek obecně, nespadla z čistého nebe. Mnoho dokařů již patřilo k IWW a stejně jako Ben Fletcher, který byl militantem od roku 1911, pracovalo na organizování dělníků a šířilo propagandu. Od roku 1907 zde existovala pobočka 57 (oficiálně byla pobočkou slévačů, ve skutečnosti však organizovala všechny členy IWW ve městě), která v minulosti vykonala mnoho propagační a agitační práce obzvláště mezi dělníky a dělnicemi z místních textilek. Do doků IWW vstoupili, když se k nim z iniciativy Josepha Schmidta přidaly čtyři stovky dělníků (Poláků, Litevců a Afroameričanů) z cukrovaru *Spreckles Sugar Refinery*. Odpovědí managementu byl tehdy jejich vyhazov, na který dělníci zareagovali stávkou, do níž se zapojilo osm stovek lidí, a demonstrací před podnikem. Díky tomu, že stál cukrovar v blízkosti doků, došlo ke kontaktu členů IWW s dokaři, a to přes celonárodního organizátora George Speeda.

Vůdci IWW během stávky v Patersonu.

Zleva Patrick Quinlan, Carlo Tresca, Elizabeth Gurley Flynn, Adolph Lessig a Bill Haywood

Filadelfie byla městem, jemuž nebyly stávky, organizace a dělnická solidarita cizí. V únoru 1910 zde stávkovali zaměstnanci PRT (*Philadelphia Rapid Transit Company*), kteří při několika příležitostech konfrontovali policii, aby následně solidární stávky (jejichž aktéři se též zapojili do střetů) v průmyslu (v podnicích *Brill a Baldwin* a v textilkách) přerostly ve stávku generální, která 4. března postihla vícero sektorů. Stávky skončily 14. března nejednoznačným vítězstvím. Hnutí mělo svou dohru ještě během demonstrací doprovázených stávkami 5. září 1910.

V roce 1913 zahájilo 14. května stávku 1 500 *deep sea* dokařů. Požadovali hodinovou mzdu ve výši 35 centů pro všechny (bez rozdílu kvalifikace), desetihodinový pracovní den, noční směny za jeden a půl násobek platu a nedělní směny a práci o svátcích za dvojnásobek, zrušení diskriminace mezi dělníky, právo kolektivního vyjednávání a uznání stávkového výboru. Stát zůstala asi stovka lodí. IWW poskytl stávkujícím své místní (*Renshaw a Fletcher*) i celonárodní (*McKelvey, Lewis a Speed*) organizátory, ovšem stávka mohla uspět jen díky nasazení a rozšiřování členské základny. Bok po boku stávkovali černí i bílí dělníci a společně se podíleli na organizaci boje. Rozhodnutí se přijímala kolektivně na shromážděních v jednotlivých docích a následně centrálně. Do stávkového výboru byli voleni zástupci jedné každé národnosti, aby diskuze probíhaly v co možná nejvíce různých jazycích.

Ženy z IWW při pochodu k Madison Square Garden na podporu stávky v Pattersonu, 1913

Skutečnost, že stávku zahájili *deep sea* dokaři (ti nejkvalifikovanější), a to s požadavkem stejných výhod pro všechny, šéfy zaskočila. Stávkující se spěšně pokoušeli informovat o situaci své protějšky v New Yorku a Baltimoru. Zatímco samotní šéfové se zdáli být jako omráčení, policie s dlouhou tradicí tvrdé represe zasáhla rychle a zakročila už druhý den stávky. McKelvey byl nejprve poslán do nemocnice a následně na dva měsíce za mříže. Majitelé lodí a dokařské společnosti následně vytvořili svůj vlastní výbor na zlomení stávky. Společnosti přesměrovaly své lodě do jiných přístavů a platily informátory a provokatéry z řad Pinkertonovy agentury. Najímaly stávkokaze z Baltimoru a Virginie, většinou Afroameričany, a došlo k několika přestřelkám. Jinde se teritorium IWW pokoušely obsadit odbory ILA a nabízely stávkujícím členství, ovšem bez úspěchu.

V noci 21. května došlo ke střetu šesti stovek stávkujících a jejich sympatizantů s policií chránící pětasedmdesát stávkokazů. Do konfliktu bylo zapojeno mnoho žen, které neváhaly po policistech házet cihly. Dělníci zůstali na stávkových hlídkách pevní a 28. května se začala hroutit aliance šéfů (jako první se snažili podepsat smlouvy ti, kteří přepravovali rychle se kazící zboží).⁹ Zboží ležící v přístavu ladem, hrozba odklánění dopravy jinam a náklady spojené s pokusy o zlomení stávky hrály stávkujícím do karet. Hodinová mzda sice zůstala na původní výši 30 centů, ale všechny ostatní požadavky byly akceptovány. Dokaři následně vytvořili pobočku Local 8 MTW. O jejich vítězství rozhodlo odhodlání a především schopnost předejít rasovému rozdělení ve vlastních řadách.

RŮST (1913–1917)

Po úspěšné stávce se Local 8 pokoušela zakořenit a rozvíjet se v každodenních konfliktech na pracovišti. Pobočka byla věrná principům IWW a odmítala podepisovat smlouvy se zaměstnavateli.¹⁰ Dodržovala též rotaci úkolů na všech úrovních (Fletcher tak organizoval connecticutské dokaře v roce 1916 a massachusettské o rok později). Účetnictví i ostatní dokumenty byly otevřené všem členům. Přesto, že k jedné ze základních úloh delegátů patřila kontrola odznaků IWW na klopách nebo čepicích dokařů¹¹ přicházejících do práce (každý měsíc se po zaplacení členských příspěvků obměňovaly), dávala pobočka Local 8 v každodenních konfliktech přednost přímé akci. Dělníci například vyzvedli zboží na jeřábu do vzduchu, a pokud šéf nevyhověl jejich bezprostřednímu požadavku, nechali náklad prostě viset a odešli z doku. Praxe, kdy dokaři opouštěli pracoviště, pokud se vyskytl nějaký problém, ukazovala na jejich sílu a důvěru v Local 8. První generace delegátů a lídrů byla velmi dynamická a militantní. Tito mladí militanti (obecně byli mladší pětadvaceti let) se naučili mnohé na ulicích během kampaní za svobodu projevu. Poté, co se katapultovali na úroveň minoritního militantismu, a poté, co se stali oběťmi represe, neváhali se pouštět do nových aktivit.

⁹ Zaměstnavatelé zůstali rozdělení až do dubna 1917, kdy USA vstoupily do války.

¹⁰ To proto, že jakákoli podepsaná dohoda odborů se zaměstnavateli vždy obsahovala ustanovení, v nichž se odbory zavazovaly po dobu trvání dohody nestávkovat.

¹¹ Odznaky byly dokladem o zaplacení měsíčního příspěvku.

U podněcování každodenního odporu se však pobočka Local 8 nezastavila. Své úsilí zaměřila čtyřmi směry: na rozšiřování prostoru pro intervenci, na zachování jednoty mezi černými a bílými dělníky, na regulaci práce v docích a na organizaci kulturního života mimo pracoviště.

Od srpna 1913 tak podporovala a následně organizovala stávku námořníků z přístavních remorkérů, kteří požadovali minimální mzdu 15 dolarů za týden, deseti-hodinový pracovní den a šestidenní pracovní týden. Po skončení stávky námořníci vstoupili do pobočky Local 8 a vytvořili v ní vlastní sekci. V listopadu 1913 byla tvořena celkem čtyřmi sekcemi: dvěma pro dokaře a po jedné pro námořníky z remorkérů a přístavní topiče. Dělníci z doků tvořili 80 procent všech členů.

Kvůli nepravidelné povaze námořní dopravy oné doby byla pro odbory nezbytným úkolem regulace práce tak, aby se dělníci vyhnuli obdobím nedostatku práce na jedné straně a vysilujícího pracovního vytížení na straně druhé. Aby bylo možné dostat situaci pod kontrolu, regulovala pobočka Local 8 najímání prostřednictvím odznaků, které se měsíčně měnily. Tuto praxi si bylo nutné vynucovat den za dnem silou, jelikož nebyla stanovena žádnou právní či jinou normou – byl to postup, který bylo možné aplikovat jen díky síle organizace. Jelikož Local 8 dva roky neovládala, stávalo se, že práci v přístavu dostávali i nečleni nebo členové bez aktuálního odznaku. Někde se podařilo zastavit najímání dělníků na ulici, které bylo plně pod kontrolou dokařských

Elizabeth Gurley Flynn, jedna z předních postav IWW

společností. Najímání se poté odehrávalo přímo v kanceláři Local 8, díky čemuž mohla organizace centralizovat dodávku pracovní síly.

Aby posílila „rasovou“ jednotu, vnutila pobočka Local 8 zaměstnavatelům pracovní party, které byly „rasové“ a národnostně smíšené. Ačkoli jednota černých a bílých byla pro Local 8 emblematickou, nikdy se nejednalo o permanentní vítězství. Zatímco do roku 1918 šlo jen o jednotlivce, počínaje rokem 1919 došlo k masivnějšímu přílivu nově přichozích Afroameričanů z Jihu, kteří sdíleli kulturu nenávisti a nedůvěry k bílým, které jednoduše vnímali jako představitele rasismu. Skutečnost, že americké odbory byly černým *de facto* uzavřeny, způsobovala nenávist k odborářství obecně, kterou mimo jiné posilovali i černí duchovní z Jihu. Nově přichozí Afroameričané tak neváhali pracovat jako stávkokazi. Tato skutečnost je pobočce Local 8 a její praxi „přirozeně“ vzdalovala. Dokonce i když tomu tak nebylo, nemůžeme říci, že by afroamerické členstvo IWW šlo za praxi upřímného odborářství (udržení zaměstnání, slušná mzda a pracovní podmínky) a osvojilo si všechny ideály IWW. Totéž však platilo i pro bílé dokaře.

Prostředí dokařů bylo navíc výlučně maskulinní. Téměř výhradně manuální těžká práce ovšem do jisté míry napomáhala vytvářet jednotu černých a bílých („*That boy there is as black as the Ace of Spades, but he is not a Negro, he is an IWW boy, he's a man and he's proved it!*“ – „Ten kluk támhle je černej jako pikový eso, ale není to negr, je to kluk z IWW, je to chlap a dokázal to.“) Afroameričané nepovažovali Poláky a Litevce za bílé, protože byli jako Slované a katolíci odmítáni bílými protestanty. Aby byl zachován duch jednoty, organizovala pobočka Local 8 pikniky, kterých se účastnily rodiny černých i bílých dělníků.

Od září 1913 si pobočka Local 8 pronajímala druhé patro kancelářské budovy nedaleko doků, kancelář byla otevřena sedm dní v týdnu. Odehrávaly se v ní pravidelné páteční schůze, politické vzdělávací kurzy, kurzy gramotnosti, mítinky vedené v rozličných jazycích (například středy patřily polštině), diskuze nad obsahem týdeníku *Solidarity* v angličtině a *Solidarność* v polštině. Schůzím obvykle předsedal černý prezident a bílý sekretář. Pokud byli přítomni dělníci, kteří nerozuměli anglicky, byla diskuze překládána do různých jazyků: polštiny, litevštiny, italštiny a pro námořníky do španělštiny.

Když se ve městě objevil militant z jiného koutu země, organizovalo se setkání, na němž si dokaři mohli rozšířit svůj politický horizont. Takové a podobné metody používala pobočka Local 8 během ospalých let 1914 a 1915, které následovaly po vypuknutí první světové války, které na čas způsobilo ochabnutí mezinárodního obchodu.

VÁLKA (1917–1918)

Rok 1917 začal pro Local 8 slibně. Ve Spojených státech došlo k 4 450 stávkám, do nichž se zapojilo celkem 1 230 000 dělníků (zejména z řad těch, co nebyli odborově organizováni), což bylo nejvyšší číslo v dosavadních dějinách země. Prvního února zahájili spontánní stávku za zvýšení hodinové mzdy o pět centů pracující z cukrových rafinerií (které se obvykle nacházely blízko doků) v čele se zaměstnanci rafinerie

Spreckles. O dva dny později se k nim přidali pracující z podniků *McCahan* a *Pennsylvania* a vznikly stávkové hlídky. Local 8 se rozhodla stávku podpořit a rozšířit ji do dalších sektorů na základě jednoty mezi kvalifikovanými a nekvalifikovanými, černými a bílými a rodilými Američany a přistěhovalci. Zorganizovala se skákavá stávka napříč sektory a dokaři odmítali vykládat dodávky cukrové třtiny určené stávkujícím rafineriím. Byla vytvořena pobočka SWIU (*Sugar Workers Industrial Union*) číslo 497 čítající tisíc dělníků a dělnic. Docházelo ke každodenním konfrontacím s policií, do nichž byli kromě samotných zaměstnanců zapojeni i lidé ze sousedství včetně mnoha žen. Jeden člen IWW byl zabit. Šéfové ovšem tentokrát táhli pevně za jeden provaz, odmítali dohodu a přemístili výrobu do měst, kam solidarita dělníků nedosáhla.¹² Navzdory fondům poskytnutým Local 8 skončila stávka 1. dubna rozporuplným výsledkem: mzdy byly zvýšeny o požadovanou částku, ale stávkující přišli o peníze za dva měsíce práce, jeden člověk byl zabit, několik desítek zraněno a stovka stávkujících byla propuštěna. Šéfové do města navíc dopravili stávkokaze z Jihu, což stávku oslabilo a způsobilo militantům Local 8 a 497 další potíže.

Vstup USA do války 6. dubna 1917 vše změnil. Dělnickou třídu měla rozdělit vlastenecká horlivost, nenávisť vůči Německu a císaři. Ušetřena nezustala ani pobočka Local 8. Přístavy¹³ se navíc totiž staly klíčovými uzly válečného úsilí.

Od roku 1914 popisovaly odbory IWW válku v Evropě jako kapitalistickou. Jejich generální sekretariát svůj odpor vůči válce znovu potvrdil ještě v roce 1916. Po zapojení USA do války ovšem vedení IWW nevydalo žádné protiválečné instrukce a nechalo na jednotlivých pobočkách a jednotlivcích, zdali se zapíší na seznamy odvedenců. Výsledek na sebe nenechal dlouho čekat. Z Local 100 MTW se přihlásilo sto procent námořníků. Z Local 8 to bylo 700 ze čtyř tisíc členů a více než polovina si koupila válečné dluhopisy. Na začátku dubna 1917 dokonce Fletcher s Nefem a Walshem organizovali mítink, na kterém přesvědčovali 600 militantů, aby se během válečného úsilí vzdali stávek – jedinou stávkou, která by podle nich mohla během války proběhnout, byla výroční stávka k připomínce prvního vítězství Local 8 z 16. května 1913 (roku 1918 se však nekonala ani ta). Protože pobočka Local 8 kontrolovala mimo dvou doků celý přístav a dokonce měla vliv i v menších sousedících přístavech (Camden, Wilmington atd.), stala se Filadelfie vůbec nejspolehlivějším námořním překladištěm ve Spojených státech. Byla dokonce spolehlivější než přístavy kontrolované AFL nebo ty, kde odbory nebyly. Přepravovaly se samozřejmě i zbraně a munice. Filadelfské doky označilo za důvěryhodné a vstřícné dokonce samo válečné námořnictvo. Pobočka Local 8 měla tehdy čtyři tisíce členů, z čehož polovinu tvořili Afroameričané.

Dokařům byla zvýšena mzda až na 65 centů za hodinu (v roce 1913 to bylo 30 centů). K navyšování navíc docházelo jednotným způsobem, nikoli ve formě

¹² Rafinerie *Spreckles* byla dodavatelem gigantu *American Sugar Company*.

¹³ Hodnota obchodů filadelfského přístavu zůstávala mezi lety 1910 až 1914 neměnná, činila 165 milionů dolarů. V roce 1916 se vyšplhala na 310 milionů a v roce 1917 na 600 milionů. Z přístavu bylo dopravováno 40 procent všech dodávek na evropská válečná pole, což představovalo 75 procent veškeré dopravy z Filadelfie.

procentuálního podílu. MTW v této době vykazovali (od New Yorku po Filadelfii) pět tisíc členů.

Na druhou stranu v této době čelily odbory IWW jako celek, Local 8 nevyjímaje, útoku ze strany státu, šéfů a AFL. V srpnu 1917 byla ze zástupců státu, lodních společností a ILA (odborů patřících do AFL) vytvořena *National Adjustment Commission* (NAC), mezi jejíž úkoly patřilo vystrnadit IWW z přístavů. Přes snahu ILA o vytvoření vlastní pobočky se jim tento úkol ve Filadelfii splnit nepodařilo. Během války byly odbory IWW v tisku vykreslovány jako špioni císaře, od listopadu 1917 pak jako agenti bolševiků.

Šest nejlepších lídrů Local 8 (B. Fletcher, W. Nef, J. Walsh, E. Doree, M. Rey, J. Graeber) bylo uvězněno (a spolu s nimi 160 dalších členů IWW z celých USA) za ohrožení národní bezpečnosti a 5. září roku 1917 byla v 64 kancelářích IWW po celé zemi podniknuta policejní razie. Zatčení byli po třech měsících trvajících soudních líčeních v srpnu 1918 odsouzeni k trestům od 10 do 20 let a vysokým pokutám (mezi 10 a 20 tisíci dolary každý).

NÁVRAT K NORMÁLU (1919–1920)?

Ačkoli hnili nejschopnější lídři ve vězení, na konci války nebyla pobočka Local 8 kampaní za své zničení nijak zvlášť dotčena. Dokaři si udržovali své pozice (pořád s výjimkou dvou doků), jejich počet stoupal (přesahoval čtyři tisíce) a vydobyli si vyšší mzdy a lepší pracovní podmínky. Kurz udržovali noví, méně zkušené lídři (Weitzen, Jones, Robinson, Baker, Green a McKenna, čtyři z nich byli Afroameričané). Najímání bylo navzdory pokusům šéfů situaci zvrátit stále v rukou Local 8, delegáti měli neomezený přístup na všechna pracoviště. Obecné klima se ovšem začalo měnit – a mohly za to následující příčiny:

- touha šéfů po odplatě;
- ruská revoluce jako předmět inspirace i odporu;
- ekonomická recese doprovázená prudkou inflací;
- proti-imigrační politika;
- příliv nové afroamerické pracovní síly z hlubokého Jihu, který ohrožoval rasovou jednotu dokařů.

Dalším faktorem byl příchod militantů IWW ze Seattlu (z *Agricultural workers Industrial Union*, AWIU), který následoval po porážce generální stávky z února 1919 a následné represí.¹⁴ Když do Filadelfie dorazili, měla jim být podle principů IWW poskytnuta pomoc při hledání práce. V situaci ekonomické recese¹⁵ a nedostatku pracovních

---

¹⁴ Vše tehdy začalo, když 21. ledna vyhlásilo stávku 25 tisíc dělníků z loděnic. Postupně se k ní přidali další dělníci (100 tisíc) a stávka se změnila na generální, trvala od 6. do 11. února 1919.

¹⁵ V té době se filadelfská obchodní komora snažila předstihnout New York a stát se přístavem číslo jedna. Hodnota přepraveného zboží opravdu rostla, z 550 milionů dolarů (částka nezahrnuje přepravu zboží válečného námořnictva) v roce 1918 na 675 milionů o rok později.

míst to uvnitř Local 8 vyvolalo spory. Kulturní rozdíly a rozdíly v životním stylu (například: nově příchozí byli svobodní, zatímco černí i bílí dělníci z Filadelfie měli rodiny) posilovaly tenze mezi těmi, kteří byli (velmi zjednodušeně řečeno!) pro „revoluci“, a těmi, kteří volali po „konsolidaci“.

Ještě významnější spor vyvolal generální sekretariát IWW (se sídlem v Chicagu), který požadoval, aby se všechny pobočky organizující pracující v lodní dopravě (dokaře, námořníky a další) sloučily do jediné federace. Ačkoli pobočka Local 8 nebyla z principu proti, na svém kongresu v květnu 1919 onen požadavek odmítla. Důvodem byla snaha o zachování vlastní nezávislosti a strach z toho, že jejich naspořené fondy zmizí ve vzdáleném ústředí, kde je domněle rozhazovačně vedení rychle utratí. V lednu 1920 pobočka Local 8 uvnitř MTW požadovala, aby byla reprezentace federace založena na reálném počtu členů, nikoli na pevné kvótě.

Přístavním šéfům nejvíce vadil monopol nad najímáním dělníků, který držela pobočka Local 8 ve svých rukou, a s ním spojená kontrola, kterou delegáti pobočky vykonávali.¹⁶ Filadelfie se jevila jako černá skvrna na mapě amerických přístavů. V dubnu 1919 byla podepsána (z odborové strany ji signovala federace AFL) celonárodní tripartitní dohoda o zmrazení mezd dokařů, což v podmínkách recese znamenalo snížení konkurenceschopnosti filadelfských doků.¹⁷

Uprostřed velkých stávek¹⁸ a na pozadí hrozby komunistické revoluce byla nenávist amerických nacionalistů k Prusku nahrazena nenávistí k IWW. Od dubna 1919 docházelo k bezpočtu policejních razíí a stát pronásledoval a ničil vše, co bylo považováno za radikální. Ať tomu pobočka Local 8 chtěla, nebo ne, stala se vředem, který bylo třeba odstranit, obzvláště poté, co s koncem války začala spolu s britskými odbory Toma Manna a některými menšími skupinami ve Španělsku, Chile a na Kubě opět usilovat o vytvoření mezinárodních odborů námořníků. Ať si o sobě militanti Local 8 mysleli cokoli, byli vzhledem ke svému hrdému angažmá v IWW považováni za „rudé“ nebezpečí.

STÁVKA Z KVĚTNA/ČERVNA 1920

Scéna i herci byli připravení, střet vypukl 26. května 1920. Na výzvu Local 8 vstoupilo devět tisíc dokařů a jiných přístavních dělníků (polovina nepatřila k organizaci) do stávk. Vznikly stávkové hlídky a znehybnily na 150 lodí v přístavu. Krom mzdových požadavků (dokaři požadovali mzdu ve výši 95 centů za hodinu, aby vyrovnali inflaci), které byly jako obvykle postaveny nezávisle na kvalifikaci dělníků, bylo klíčovým požadavkem snížení týdenní pracovní doby z 50 na 44 hodin se zachováním

¹⁶ Nutno však připomenout, že navzdory režimu *closed shop* byla díky postoji IWW během války Filadelfie nejbezpečnějším a neproduktivnějším přístavem ve Spojených státech.

¹⁷ Na něž se dohoda (kvůli moci IWW) nevztahovala.

¹⁸ Za rok 1919 bylo zaznamenáno na 3 600 stávek, jichž se účastnilo až 4 100 000 lidí. Můžeme zmínit například stávku 350 tisíc ocelářů (od 22. září 1919 do 8. ledna 1920), celonárodní stávku 400 tisíc horníků (od 1. listopadu 1919 do 10. prosince 1919) nebo početně mnohem slabší, ale symbolicky důležitou stávku 1 100 bostonských policistů (od 9. do 13. září 1919).

původního příjmu a snížením proporce přesčasů. Ty hrály do rukou šéfům, kteří díky nim mohli najímat více sezónních a překérních dělníků. Tento bod byl pro šéfy naprosto zásadní, protože pokud by pobočka Local 8 dosáhla svého, vzala by jim z rukou jejich tradiční zbraň v podobě rezervní armády nezaměstnaných. Vítězství stávky se zdálo být na dohled. Počet členů Local 8 se zvýšil na 7 500 a odznaky IWW se staly nezbytnou vstupenkou nejen do doků, ale i do sousedství, kde majitelé obchůdků odmítali nečlenům prodávat na dluh.

Nejprve dopadla stávka na cukrové rafinerie, které odstavily výrobu a poslaly zaměstnance domů. Situace se vyostřila 7. června, kdy proti stávkovým hlídkám, které se snažily zabránit stávkokazům v práci, zakročila policie na koních. Stávkokazi byli z valné většiny černí dělníci z Jihu, které sem dopravily dokařské společnosti. Došlo k dramatickému incidentu, během něhož afroamerický stávkokaz při útoku na stávkovou hlídku zabil polského stávkujícího a zranil dalšího, který byl černé pleti. Členům Local 8 se ho podařilo zadržet, byl vyslechnut a předán policii. Pohřeb Stanleyho Pavzacka proběhl 9. června a stal se demonstrací neotřesené jednoty mezi černými a bílými dělníky. Dokonce když šéfové nabídli polským stávkujícím modré z nebe, jen aby se vrátili do práce, byla jejich nabídka jednomyslně zamítnuta. Podobně dopadla filadelfská obchodní komora, když se po dvou týdnech stávky pokusila oslovit jen kvalifikované (*deep sea*) dokaře.

V tu chvíli bylo v přístavu pod ochranou policie přítomno na 500 stávkokazů. Mezi nimi a stávkujícími docházelo k mnoha konfrontacím včetně jedné, během níž byly zabity dvě ženy podporující stávku. Po měsíci stávky začala morálka ochabovat. Na straně šéfů naproti tomu stála pod vedením obchodní komory široká a pevná aliance včetně společnosti *Baldwin*, která se stala protiodborovou baštou. Schůze průmyslníků se odehrávaly každý den. Na konci června stála stávka městskou ekonomiku už 50 milionů dolarů a banky tlačily na dohodu. Jako první povolili stávkující, 6. července odhlasovali, po jednačtyřiceti prostávkovaných dnech, návrat do práce. Výsledek stávky byl pro dělníky nejednoznačný. Získali mzdu 80 centů za hodinu v běžných pracovních dnech, jeden dolar o nedělích a svátcích a 1 dolar 20 centů za hodinu přesčasu. To bylo vše.

Po ukončení stávky spustili šéfové protiofenzívu. Kontrolu nad najímáním si pobočka Local 8 tentokrát podržela jen pro *deep sea* dokaře (jako obvykle s výjimkou dvou doků), najímání zbytku pracovníků se ocitlo mimo její kontrolu. Dohodu o mzdách firmy nerespektovaly a v některých docích došlo dokonce k jejímu snížení. Znovudobyť přístavu šéfy bylo potvrzeno výstavbou nových doků a skladů, do nichž neměla Local 8 přístup. Výsledek stávky můžeme tedy označit za porážku, ale nikoli za totální debakl.

Ačkoli byli Fletcher, Doree, Nef a Walsh propuštěni jen podmíněně, na kauci, vrátili se tajně do Filadelfie a s organizací stávky pomáhali. Klíčovými lídry byli ovšem jiní, schopní, ale o dost méně zkušené organizátoři jako Carter, Jones, Barlack a Baker. Fakt, že přijali výzvu šéfů k poměření sil v době, kdy byl třídní boj v USA po obecně neúspěšných stávkách ze zimy a jara spíše na ústupu, ukazuje na nedostatek předvídativosti a vnímavosti na straně nových vůdců.

KONTROVERZE (LÉTO 1920–ZIMA 1921)

Desátého srpna 1920 se ústřední komise IWW rozhodla Local 8 pozastavit členství, protože její členové o pět dní dříve naložili loď *Westmount*, která přepravovala zbraně do Ruska bílým jednotkám generála Wrangela. Aby Local 8 pozastavil členství jménem GEB, vydal se (pod tlakem *Soviet Bureau*¹⁹) do Filadelfie už 6. srpna osobně lídr newyorských MTW Scott – což vybočovalo z obvyklé procedury. Důvodem byl „zločin proti dělnické třídě“.

Sedmnáctého srpna dorazil do města, aby se setkal s lídry Local 8, předseda výkonného výboru IWW George Speed. Vyšlo najevo, že v posledním roce měla pobočka Local 8 se Scottem a MTW, jejichž ústředí se nacházelo v New Yorku, spory a že GEB nevydal k nakládání *Westmountu* žádné pokyny. Vůdci Local 8 navíc prohlásili, že pobočka je připravena bojkotovat nakládání jakékoli lodě určené k boji proti sovětskému Rusku. Speed původní rozhodnutí anuloval a naopak zbavil funkcí vedení MTW.

Následně ale vyvstal další problém, který se týkal měsíčních příspěvků a vstupních poplatků. Vzhledem k nepříznivým důsledkům stávky z května a června vybírala pobočka Local 8 nejen dva dolary zápisného (což odpovídalo stanovám IWW), ale též poplatek ve výši dvaadvaceti dolarů. Pro lídry Local 8 Doreeho a Nefa nešlo o princip, ale jednoduše se tak snažili zajistit přežití své pobočky. Pro Doreeho byla pobočka Local 8 jediným tělesem v rámci IWW, které si udržovalo kontrolu nad najímáním (všechny ostatní pokusy selhaly). Prostřednictvím tak vysokých příspěvků bylo možné regulovat sezónní pracovní trh v přístavu – a zajistit tak vysoké mzdy a dobré pracovní podmínky, což zpětně znamenalo pravidelný příliv peněz do Local 8.²⁰ Pro Doreeho představovaly vysoké vstupní poplatky jediný způsob, jak udržet Local 8 při životě, ale souhlasil s tím, že se příspěvky stanou tématem diskuze na příštím celonárodním kongresu.

Ve skutečnosti šlo o mnohem více než o samotnou pobočku Local 8, ačkoli její konkrétní situace některé aspekty umocňovala. Proletářský cyklus ve Spojených státech skončil porážkou velkých stávek a absencí formálních nezávislých dělnických orgánů. Organizace IWW si přes své slabé stránky, rozpory a úbytek členů podržela svou linii dvojakého orgánu (odborníci/strana). Na scéně se ale začalo objevovat nové, rovněž minoritní uskupení – *Communist Party of America* (CPA).²¹

Organizace IWW oslavovala ruskou revoluci a udržovala kontakty s bolševiky i Třetí internacionálou. Ovšem po vydání Leninovy Dětské nemoci a tezí druhého kongresu

---

¹⁹ *Soviet Bureau* byla neoficiální diplomatická instituce zastupující sovětské zájmy v USA v době ruské občanské války.

²⁰ Pokud se dokažít stalo, že zapomněl zaplatit měsíční příspěvek, musel napříště znovu složit i vstupní poplatek. Prominut mu byl jen za velmi výjimečných okolností.

²¹ V USA původně existovaly dvě komunistické strany. *Communist Party of America* vznikla v květnu 1921 sloučením *Communist Labor Party of America* Johna Reeda a *Communist Party of America* vedené Louisem Frainou.

Komunistické internacionály (který probíhal od 17. července do 7. srpna 1920) měli podle Komunistické internacionály IWW začít pracovat v rámci AFL (stejně jako se britští *shop-stewards* měli začlenit do odborů TUC). Žádný jiný požadavek však nemohl jít víc proti „genetickému kódu“ IWW – tak to viděl jakýkoli člen jakékoli pobočky.

Členové CPA se navíc snažili posílit své pozice uvnitř MTW a Local 8 integrovat. Aféra kolem lodi *Westmount* tak ještě zesílila vzájemné napětí a otázka příspěvků byla něčím víc než jen „vnitřní záležitostí“ IWW. Jasně poukázala na rozpory pobočky Local 8 a na její tendenci transformovat se do místní odborové organizace, pyšné na vybojování své nezávislosti proti šéfům během stávek z let 1913 a 1920. Též se tím poodhalily rozpory organizace IWW jako takové, obzvláště absence politické a organizační centralizace a nedostatek kritického pohledu na vztah „teorie“ a „praxe“.

KONEC

Tyto vnitřní rozpory IWW nemohly trvat dlouho obzvláště v kontextu obecného ústupu, polemiky (nebo konkurence) s CPA a zesilování radikálního černého nacionalismu reprezentovaného *Universal Negro Improvement Association* (UNIA), sdružením vedeným Marcusem Garveyem, které se již dříve neúspěšně pokusilo vysát černé dokaře pryč z Local 8. Pobočka Local 8, nacházející se už *de facto* mimo IWW, přežila díky svému pevnému zakořenění. Šlo o odbory založené nikoli na papírových členech, ale na militantnosti, která bránila až do samotného konce rovnost mezi černými a bílými. V roce 1921 vedla pobočka Local 8 několik krátkých stávek, které se ale omezily jen na dva dny, a vstoupila (v březnu a dubnu 1921) do solidární stávky s britskými horníky (odmítala nakládat uhlí na loď mířící na Britské ostrovy).

Na začátku roku 1922 byla pobočka znovu integrována do IWW. Došlo k tomu v kontextu ekonomické stagnace,²² opakovaných pokusů ILA obsadit v přístavu s pomocí šéfů pozice Local 8 a založení filadelfské buňky Ku Klux Klanu v květnu 1921.

Prostřednictvím výluky z října a listopadu 1922 ušředřili Local 8 šéfové smrtelnou ránu. Ačkoli byla pobočka v útlumu a na ústupu (v létě 1922 neměla víc jak 3 500 členů), zahájila kampaň za osmihodinový pracovní den, tedy čtyřiačtyřicetihodinový pracovní týden. V pondělí 16. října byla zahájena stávka. Místo frontálního útoku v podobě klasické stávky dokaři přišli do práce, ale první hodinu pracovního dne odmítli pracovat – pracovali, jen pokud jim šéfové byli ochotni zaplatit onu hodinu jako přesčas.

Zaměstnavatelé zorganizovali krizový výbor, a aby rozbili jednotu stávkujících, začali postupně, krok za krokem, přistupovat na požadavky některých doků. Když neuspěli, vyhlásili výluky a organizovali transporty skupin stávkokazů patřících do ILA z New Yorku, kde byla vysoká míra nezaměstnanosti. Armáda dala firmám k dispozici svůj dok číslo 98. Zaměstnavatelé využívali, nejen ke kampani proti Local 8, ale i k přilákání pracovní síly z míst mimo dosah stávkujících, tisk. Aby dokařské šéfy

²² Hodnota přepraveného zboží ve filadelfském přístavu klesla roce 1921 o 500 milionů dolarů.

podpořila, nabídla jim organizace USSB (*United States Shipping Board*) dotaci ve výši 10 procent jejich obchodních výsledků před stávkou na pokrytí nákladů na najímání stávkokazů.

Na shromáždění z 21. října se stávkující rozdělili. Mají tvář v tvář výluce vyhlásit totální stávku se stávkovými hlídkami, nebo ne? Váhavý postoj panoval jak mezi členskou základnou, tak i mezi organizátory. Nejméně odhodlaných členů se tentokrát navíc zdálo být mezi Afroameričany. Ačkoli šéfové 26. října oznámili, že mají dostatek dělníků (stávkokazů z ILA) k naložení třiatřiceti lodí (zhruba třetiny čekajících plavidel), odhlasovali nakonec o den později členové Local 8 velkou většinou vyhlášení stávky. Požadovali navíc, aby ji MTW rozšířili na další přístavy. Když ale vyšly 28. října stávkové hlídky, bylo zřejmé, že je problém. Víc než polovina stávkokazů byla černé barvy pleti, což představovalo riziko narušení rasové jednoty během konfrontací, k nimž mělo dojít.

Po deseti dnech se stávka rozpadla. Ti, kteří mohli, se vrátili do práce. Fakt, že většina znovupřijatých mužů byli Afroameričané, umocnil nespokojenost těch, které šéfové zpět nepřijali, a učinil porážku ještě hořčejší. Čtrnáctého listopadu bylo po všem. Pobočka Local 8 nezmizela, ale přišla o monopol na najímání lidí do práce, mnozí militanti se ocitli na černých listinách, bez šance sehnat práci.

Stávka z roku 1922 připomínala smutnou kopii té z roku 1920. S iluzemi o své přetrvávající síle většina dokařů a jejich vedení (Richards a Baker) naprosto podceňili své soupeře, jejich organizaci a touhu po odplatě, podporu, kterou jim zaručoval stát, i kapacitu ILA organizovat stávkokaze. Místo toho, aby ve větru rychlých změn všeobecného klimatu zorganizovali spořádaný strategický ústup (za zachování cílů), chtěli dokaři použít radikální metodu, jejich týdenní váhání přitom ale dokázali jejich oponenti skvěle využít.²³

Poděkování se však od šéfů nedostalo ani odborovému sdružení ILA. Potom, co ho firmy využily ke zlomení IWW, muselo čekat, než získalo jistý vliv, až do roku 1928, kdy se do něj připojili někteří bývalí členové Local 8 včetně mnohých Afroameričanů vedených Bakerem a kdy s podporou státu dosáhlo zavedení osmihodinového pracovního dne. Někteří další členové Local 8, hlavně běloši vedení Jackem Walshem, se nějaký čas snažili udržet IWW v přístavu. Fletcher a Jones založili roku 1923 nezávislé odbory jménem PLU (*Philadelphia Longshoremen's Union*), které stály na principech Local 8, ale organizovaly jen černé dokaře. O dva roky později PLU, sevřená mezi IWW a ILA, zanikla. Roky po porážce v roce 1922 přinesly snižování mezd (až na předválečnou úroveň) a rychlé zhoršování pracovních podmínek. Produktivita naproti tomu pětkrát stoupla.

---

²³ Něco podobného se stalo organizacím rolníků a zemědělských dělníků v Pádské nížině, kteří následovali socialistické odbory a vyloučili anarchisty. Když začali po první světové válce vlastníci pozemků organizace prostřednictvím fašistů ničit, mnozí anarchisté se k nim v touze po odplatě přidali. To je však jiný příběh.

LOCAL 8 JAKO ZRCADLO IWW

Nejde nám o to, podat zde vyčerpávající kritiku IWW, chceme se spíše podívat na to, do jaké míry byly silné a slabé stránky Local 8 specifické této pobožce a do jaké míry byly reprezentativní pro celou organizaci IWW, a pokusit se vyvodit několik závěrů pro dnešek.

Jak jsme ukázali, pobožka Local 8 byla exemplární v několika a ohledech. Předně byla v americkém kontextu schopná udržet po devět let organizaci, ve které černí a bílí nejen bojovali bok po boku na pracovišti i mimo něj, ale v níž se navíc černí dělníci, symbolizovaní Benem Fletcherem, ukázali jako schopní militanti a organizátoři. Právě narušení této „rasové“ jednoty (vyprovokované šéfy) během stávky z roku 1922 přineslo konec Local 8.

Zadruhé, Local 8 aplikovala principy IWW tady a teď. Dokaři čelící každodenním problémům rozvíjeli přímou akci, odmítali delegování pravomocí, odmítali podepisovat dohody se zaměstnavateli a organizovali se bez rozdílu (ne)kvalifikace. Pobožka Local 8 byla též schopná organizovat sociální život mimo pracoviště, což posilovalo materiální solidaritu s nezaměstnanými, udržovalo vazby vzniklé během boje a umožňovalo dělníkům pochopit fakt, že stávky se nevyhrávají jen na pracovišti, ale i mimo něj.

Členové Local 8 tak mohli jednat proto, že měli pod kůží vryté principy a myšlenky IWW, podle nichž jsou dělnická třída a třída kapitalistů nesmiřitelnými protivníky, podle nichž je nezbytné zbavit se kapitalismu, což vyžaduje bezprostřední unifikaci dělníků proti všem separacím, které se kapitalismus snaží ze všech sil vytvářet a zachovávat. Vzhledem k tomu, že IWW viditelně působili, více či méně úspěšně (např. Lawrence vs Paterson), spíše jen jako „kultivátoři stávek“ a obyčejně navíc nedokázali z případného úspěchu těžit, neobjevil se u nich rozpor mezi boji dneška a zítřka.

Pobožka Local 8 naproti tomu představovala uvnitř IWW výjimku. Dokázala se dlouhodobě udržet a permanentně tak zažívala rozpor mezi zkušeností efektivního, nebyrokratického, upřímného odborářství volajícího po přímé akci a skutečných solidárních bojích s dalšími sektory třídy a *současného* zachovávání revoluční perspektivy.

Pakliže si tohoto rozporu byli velmi dobře vědomi militantní iniciátoři stávek a někteří stávkující a považovali ho za životaschopný, o členech, kteří přišli roku 1914 a poté, to s jistotou říci nemůžeme, ti možná považovali Local 8 prostě za férové odbory členské základny, v nichž navíc byli sami velmi aktivní. Tahle rozporuplná situace by mohla po jistý čas přetrvávat, pokud by nepřátelé pobožky Local 8 nepřetvořili podmínky její existence. Když však země vstoupila do války, tento rozpor explodoval.

Nejpozději od dubna 1917 se však pobožka Local 8 musela vypořádávat ještě s jiným rozparem – byla jí otázka kontroly nad najímáním. Kdo neměl odznak Local 8, nemohl očekávat, že sežene práci. Šéfové využívali sezónního a nepravidelného charakteru aktivity v přístavu k tomu, aby vytvářením početné „rezervní armády“ prekarizovali pracovní sílu a tlačili mzdy dolů. Pro pobožku Local 8 tak bylo životně důležité tento tlak zastavit a nastolit situaci, v níž dokaři nebudou takovou regulací pracovního

trhu vázaní. A právě kontrola Local 8 nad najímáním (spolu s kontrolou vykonávanou delegáty v docích) byla pro dokařské šéfy terčem, který nenáviděli nejvíc. Kontrolu nad najímáním do práce se snažili všemi silami získat zpět a vrátit tak věci do starých kolejí.

Podobná praxe (kontrola nad najímáním – *closed shop*) nebyla ničím novým ani v tehdejších Spojených státech, ani dnes kdekoli ve světě. Obzvláště v jiných přístavech představovala živnou půdu pro korupci a dokonce změnila některé odbory v kriminální organizace. To se pobočky Local 8 samozřejmě nikdy netýkalo. Když navíc ekonomika rostla, neměl *closed shop* tak velký význam, pobočka rostla ekonomickou aktivitou. Když se ovšem ekonomika zadrhla, tak jako těsně po ukončení světové války, kdy vyschly válečné objednávky a nezaměstnanost stoupala, tehdy se stala konkurence mezi dokaři ve městě a v ostatních přístavech zuřivou. V tu chvíli se tento rozpor obnažil a ti, kteří neměli nic, se na členy Local 8 dívali jako privilegovaní. Nic nepomohlo, že byli členy IWW a odmítali rasovou diskriminaci. A šéfové velmi dobře věděli, jak této situace využít.

Máme-li se vrátit k IWW jako takovým, smekáme před nimi jako před nejuspěšnějším pokusem překročit sociálnědemokratickou dichotomii mezi politickým a ekonomickým, mezi defenzivním a ofenzivním bojem vykořisťované třídy. V případě principů IWW to zůstává bez pochybností, jejich skutečná praxe si však vyžaduje mnohem pečlivější rozbor.

ZKOUŠKA V PODOBĚ VÁLKY

Když v srpnu 1914 propukla válka, IWW si jak na celonárodní, tak i místní úrovni zachovali své internacionalistické principy a odsoudili ji jako válku kapitalistickou. „Je lepší být zrádce své země než zrádce své třídy,“ zaznělo v tehdejší Haywoodově řeči. Svůj odmítavý postoj k válce potvrdili IWW i na desátém kongresu v Chicagu v listopadu 1916. Když došlo ke stimulaci ekonomiky zvýšeným exportem do Evropy, militanti z Local 8, stejně jako dělníci jinde, z této situace těžili a stávky se staly úspěšnějšími. Po vstupu USA do války hrálo zvyšování výroby na pozadí nedostatku pracovní síly dělníkům do karet dál, i když intervence k zajištění válečného úsilí ze strany státu současně zvyšovaly potenciál represe.

V takových podmínkách se postoj Local 8 stále více měnil v čistě sociálnědemokratický („Revoluce na neděle, kolaborace o pracovních dnech“). Militanti nejenže proti válce nevystupovali, ale dokonce propagovali, aby se během ní nestávkovalo! A co víc, tento postoj byl sdílen celou členskou základnou Local 8. Jak k tomu mohlo tak rychle dojít? Fakt, že vedení IWW bylo 5. září 1917 zatčeno, že organizace již delší dobu čelila brutální represí (mimo jiné masakr v Everett 5. listopadu 1916, deportace 1 300 horníků z Arizony 5. července 1917), tuto praxi neomlouvá.

Hysterii ponechme stranou, americký patriotismus vybuchl na povrch a zasáhl nejen maloburžoazii, ale i velké části dělnické třídy. Její odpověď navíc nebyla homogenní. Mnozí přistěhovalci viděli příležitost k tomu, aby se „naturalizovali“, jiní (obzvláště ti pocházející ze zemí Trojspolku) se po nějakou dobu pokoušeli americké válečné

úsilí ignorovat. V samotné Filadelfii černí nacionalisté jako W.E.B. Dubois pobízeli Afroameričany k aktivní účasti ve válce, aby byli díky svému válečnému angažmá uznáni za plnoprávné občany. Klima tedy bylo obecně nepříznivé.

Členové Local 8 byli rozpolceni. Na jedné straně jim „instinkt“ napovídal, že válka může ve svých důsledcích zlepšit situaci dokařů, že situace není nakloněná konzistentnímu internacionalismu, že bude lepší počkat na konec války, která tak bude jen jakousi odbočkou na cestě, přestávkou, po níž vypukne v lepší době boj znovu... na druhé straně stály principy internacionalismu. Vybrali si první možnost. Jistou roli hrála též snaha o zachování organizace. Pobočka Local 8 si navíc musela poradit sama, protože GEB nevydal žádné instrukce a nechal vše na posouzení místních organizací a samotných jedinců. Tento fakt neukazuje výhody či hodnotu „federalismu“,²⁴ který propagovala organizace IWW, ale spíše jeho totální selhání. A IWW oslabil ještě více, když byla organizace zasažena represí.

Za to, že pobočka Local 8 nešla, se svou mocenskou základnou v docích, proti proudu, ale samo sebou nemohla nerozhodnost GEB. Bylo tomu proto, že její síla byla vázána na situaci plnou rozporů, které jsme již popsali výše, situaci v rámci rovnováhy mezi dokaři, zaměstnavateli a státem. Se vstupem země do války nemohla tato rovnováha vydržet. Pobočka Local 8 (a jsme si plně vědomi, že nyní máme výhodu zpětného pohledu) měla před zvážení možností prozkoumat rozložení sil a uvědomit si, že není příznivé. Absence teoretické analýzy (relativně k jiným lidem v jiných zemích²⁵) by neměla sloužit jako omluva, ale jako důkaz oportunismu.

Nyní se podívejme na praxi GEB během roku 1917. Mezi protiválečnou rétorikou a praktickými činy existoval zřetelný rozpor. IWW neopustili svůj protiválečný postoj ze dne na den v dubnu 1917 tak jako členové AFL, kteří nastoupili do války a státních orgánů.

V únoru 1917 odpověděl bývalý editor *Solidarity* Ben Williams militantovi ze Spokane, který požadoval, aby „IWW v případě ozbrojeného konfliktu válku nepodporovali a pokusili se ji zastavit“. „Neobětujeme *One Big Union*,“ psal Williams, „... na konci války musíme být silní, abychom se připravili na třídní konflikty. Neobětujeme zájmy pracující třídy kvůli pár ukňouraným a impotentním pacifistickým demonstracím. Válka, neválka, třídní boj pokračuje.“

Ve stejnou dobu navrhoval bývalý lídr MTW James M. Slovick Haywoodovi, aby byla v případě války vyhlášena generální stávková. Vzhledem k tomu, že si uvědomoval, že je jeho návrh jen stěží proveditelný, dodával, že v případě trvající války dojde k masovým odvodům, jimž bude nezbytné čelit, pokud nemá být organizace IWW zničena. Byl připraven jednat ve jménu principů a příští generace, protože se stát a šéfové chystali využít války ke zničení organizace. Požadoval, aby byl svolán zvláštní, krizový kongres, který by rozhodl o dalším postupu.

²⁴ Paradoxem je, že GEB se začal o centralizaci snažit, v reakci na federalismus, během úpadku IWW po první světové válce (jak dokazuje vyloučení Local 8) až do doby, kdy už nebylo co centralizovat.

²⁵ Na mysli máme turatisty v Itálii.

Podobných diskuzí uvnitř IWW bychom mohli až do května 1917 doložit mnoho, což dokazuje, že šlo o živoucí organizaci rozvíjející se navzdory represí. Lidé jako Little, Chaplin, Brazier pořádali protiválečná shromáždění až do července roku 1917.²⁶ Jak nicméně připustil i Haywood, IWW nepřijali ani na rovině teoretické, ani praktické jasné rozhodnutí (například co dělat, dojde-li k odvodům). Rozhodli se, že se nerozhodnou. Haywood vysvětloval, že pokud by se IWW museli rozhodnout za daného, nepříznivého rozložení sil, muselo by to být na poli třídního boje, ne na poli opozice proti zapojení USA do války.

Tváří v tvář této složité a bezprecedentní zkoušce IWW rezignovali (stejně jako 90 procent organizovaného dělnického hnutí po celém světě). Pokud třídní boj během války pokračoval (a je třeba říci, že konec války způsobili dělníci v Evropě stávkami za své vlastní požadavky, které začaly roku 1916), nevedl se prostřednictvím oněch dělnických organizací, které byly oslabené a které nebyly schopny vyzývat k boji proti každodenním podmínkám na pracovištích a proti válce. To nebylo tak docela bez souvislosti s rámcem, který dal situaci vzniknout a posílil jisté její aspekty.

Šéfové a stát získali dezorganizaci v řadách dělníků skrze odvody a posilněním národní jednoty proti externímu nepříteli obrovskou výhodou. Válce bylo tedy potřeba porozumět a pevně proti ní vystoupit nejen na základě principů, ale i kvůli každodenní nezbytnosti. Váhavost IWW odráží jejich rozpory, které vyrostly v první řadě z nedostatku teorie státu a války.

IWW byli bezesporu zánícení a odvážní bojovníci proti kapitalismu na každodenní úrovni, kteří odmítli AFL (od počátku) a Socialistickou stranu (od roku 1912), v nichž spatřovali politiku třídní kolaborace (mimo jiné v podobě parlamentarismu). Na druhou stranu se však spokojili právě s touto úrovní a nepokračovali v teoretické práci, která by rozvedla jejich kritiku separace mezi „politikou“ a „ekonomikou“, což by jim umožnilo pochopit politickou část úkolů proletariátu.

IWW se v rámci své existence a bojů vždy snažili zlepšit proletářský úděl, avšak obecně se nedokázali vymanit z rámce defenzivních bojů (o mzdy a pracovní podmínky). Tváří v tvář válce se ocitli bez jakéhokoli řešení, protože tento frontální útok šel daleko za to, na co byli připraveni. Boj za svržení kapitálu nebyl ústředním bodem jejich aktivit, přestože jejich každodenní praxe se tímto směrem ubírala. Tváří v tvář válce neměli logicky žádnou alternativu.

Je zřejmé (tehdy, stejně jako dnes za nízké intenzity třídního boje), že zázračný recept generální stávky, obzvláště bez přípravy, válku zastavit nemohl. Pokud si to však organizace jako IWW explicitně neuvědomí, nepřipustí si důsledky a nepřipraví se na ně (a nepřipustí si tak i vlastní chyby a slabé stránky), bude kvůli tomu (spíše než kvůli samotné represí) odsouzena k dezintegraci.

Nad politickým potenciálem, jímž organizace IWW disponovala, vždy převyšovala funkce třídního odborářství. Tento pohled vysvětluje všechny limity IWW (teoretické

---

²⁶ Brazier dokonce napsal dopis prezidentu Wilsonovi, v němž mu sděloval své plány oponovat válce. Brazier byl členem GEB, v září 1917 byl zatčen a později odsouzen. Je znám jako vydavatel zpěvníku IWW.

i praktické), které si organizace zachovávala i na vrcholu svých sil a autonomie. Nedostatek rozvinutého politického potenciálu IWW nám také umožňuje pochopit i téměř bezbolestný (v porovnání s jinými masovými revolučními zkušenostmi) úpadek této organizace.

Příklad Local 8, který jsme se snažili představit ve všech jeho odstínech, ukazuje, že politika „neutrality“ během války (explicitně odmítnutí stávek) bude dříve či později draze zaplácena.

NEJČASTĚJŠÍ ZKRATKY

AFL (American Federation of Labor; Americká federace práce); vznikla v roce 1886 jako sdružení odborů organizovaných podle řemesel (craft unions)

AWIU (Agricultural workers Industrial Union; Odbory zemědělských dělníků)

CPA (Communist Party of America, Komunistická strana Ameriky)

GEB (General Executive Board; Všeobecný výkonný výbor); orgán IWW

ILA (International Longshoremen's Association; Mezinárodní sdružení dokařských dělníků); odborový konkurent Local 8 a MTW v docích

IWW (Industrial Workers of the World; Průmysloví dělníci světa), vznikly v roce 1905

MTW (Maritime Transport Workers; Pobřežní dělníci); součást IWW

PLU (Philadelphia Longshoremen's Union; Filadelfský odborový svaz dokařských dělníků); mezi roky 1923 až 1925 sdružovaly afroamerické dokaře

PRT (Philadelphia Rapid Transit Company)

SLP (Socialist Labour Party; Strana socialistických pracujících); vznikla v roce 1876 jako Workingmen Party, o rok později si změnila jméno, jejím ideologem byl Daniel DeLeon

SWIU (Sugar Workers Industrial Union; Průmyslový svaz dělníků z cukrovarnictví)

TWIU (Textile Workers Industrial Union; Průmyslový svaz textilních dělníků)

UNIA (Universal Negro Improvement Association; Sdružení za všeobecné pozvednutí černochoů), organizace černošského nacionalismu Marcuse Garveye založená roku 1914

WFM (Western Federation of Miners; Západní federace horníků); významný komponent IWW, militantní odbory přímé akce a leckdy násilných konfrontací, vznikly roku 1893, v roce 1905 se podílely při vzniku IWW, o několik let později však začali členové WFM řady IWW opouštět, nakonec WFM vstoupila do AFL

Z DISTRIBUCE KPK

Listopad 1989: proletariát sputaný sametovou trikolórou

Kolektivně proti kapitálu

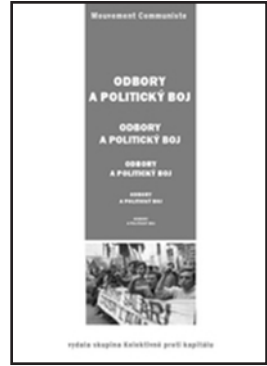
Pád stalinistického monopolu nabízel v roce 1989 relativně otevřenou situaci... které však dělnická třída nevyužila k tomu, aby se prosadila jako nezávislá politická síla. Jednak byl totiž „socialistický režim“ v demobilizaci proletariátu velmi úspěšný, jednak tomu, aby třída našla svou politickou, subverzivní tvář během listopadu, zamezil předvoj „sametové revoluce“ Občanské fórum.

Jak a proč bojovat proti propouštění?

Mouvement Communiste

Na příkladu několika bojů ve Francii v letech 1972–2001 brožurka ukazuje, že ani v situaci masového propouštění nemohou pracující spoléhat na odbory, politické strany ani levičácké aktivisty, ale jen na vlastní sebevědomí a kolektivní sílu.

Odbory a politický boj

Mouvement Communiste

Politický boj proti kapitalismu se nemůže dívat na zápasy za každodenní zájmy pracujících teď a tady skrze prsty a končit u opakování abstraktních sloganů o revoluci. A naopak, ekonomický boj teď a tady může být plodný, jedině když je opřen o politickou kritiku vlády kapitálu a vede ho pracující třída, která se neohlíží na potřeby firmy nebo národní ekonomiky.

Dělnicko-studentské akční výbory.

Francie, květen 1968 Roger Gregoire a Fredy Perlman

Kritický pohled na osmašedesátý napsaný dvěma aktivními účastníky tehdejšího hnutí.

Francúzsko, máj-jún 1968:

zmeškaná príležitosť na autonómii pracujúcich Mouvement Communiste

Komunistická analýza, která události roku 1968 mnohým možná demýtizuje, opřená o svědectví dvou jejich účastníků, z nichž jeden byl aktivní v akčním výboru, druhý v automobilce.

Pro brožurky si pište na adresu kpk@protikapitalu.org,
v pdf verzi ke stáhnutí na protikapitalu.org

*Kdyby dělníci ve svých každodenních srážkách
s kapitálem malomyslně ustupovali, jistě by pozbyli
schopnosti vytvořit jakékoli širší hnutí.*

Karl Marx,
Mzda, cena a zisk, 1865

